

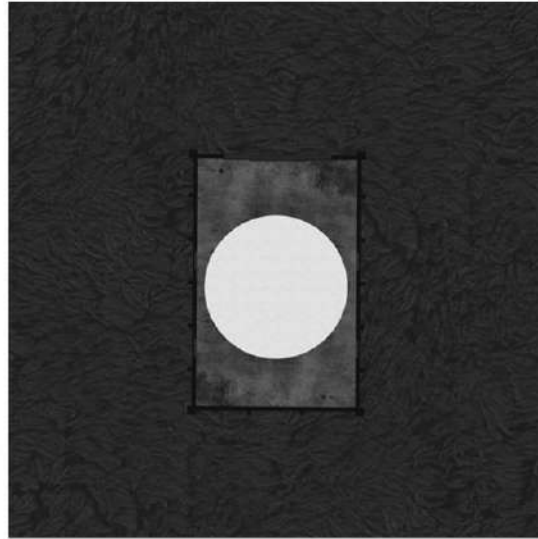

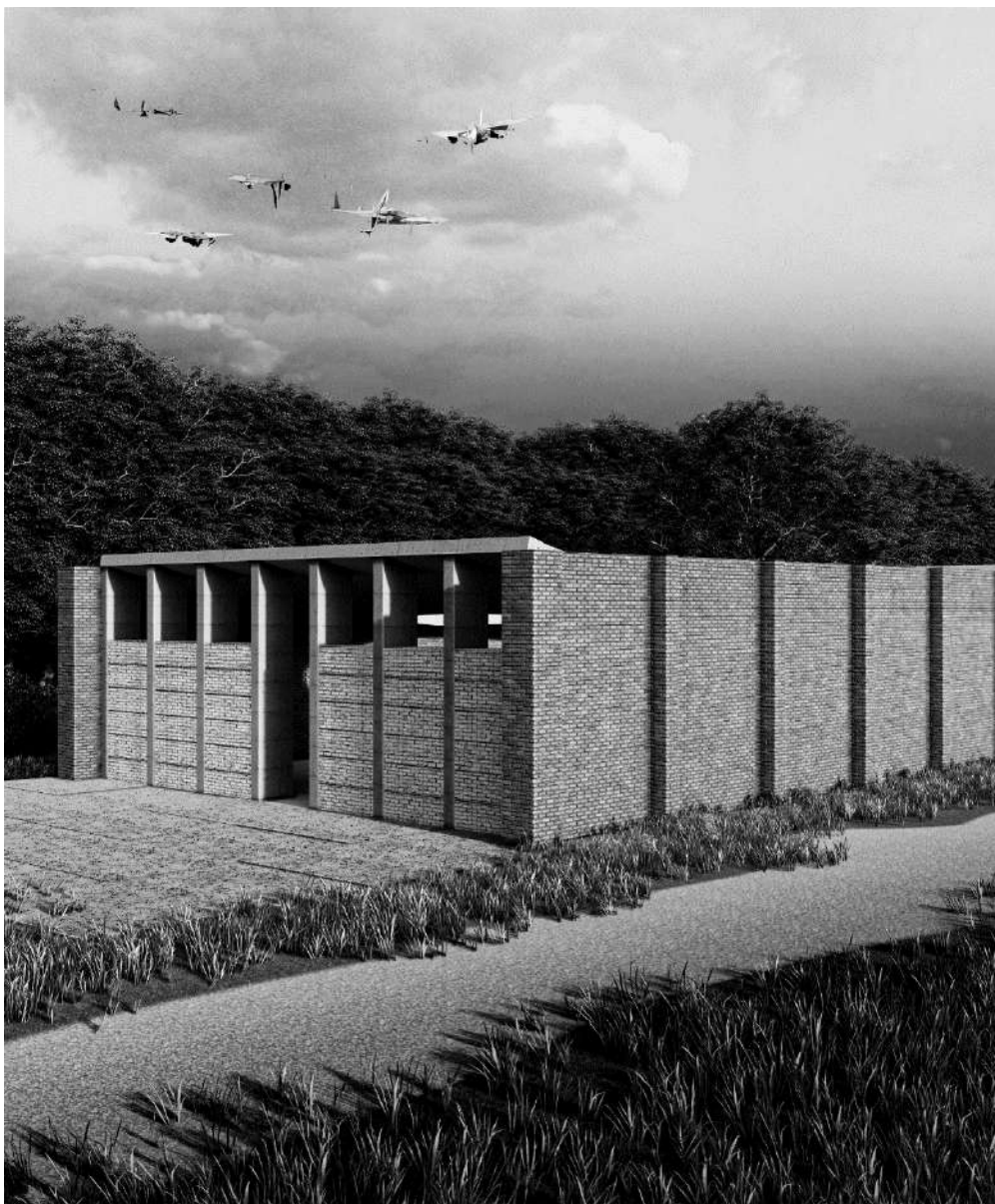
SZÉLPONT

változó tér & változatlan értékek

Kovács Lőrinc, Galló Bence

Egy hely, természeti közeg, ég és föld kapcsolódási pontja - ahol levegőbe emelkedünk és a mennybolt "hátán hordja" az embert. Ebben a kontextusban a Hármashatárhegyi repülőtér legendáknak és misztikus történeteknek adhat és adott otthont egykoron. A területet olyan ősi fogalmak keretezik, melyek az emberiséggel egyidősek és társadalmak transzcendens gondolatait vezérelték, ma mégis önazonosság nélkül, mondhatni parlagon hever.

Problémafelvetés

Az Északnyugati Hangár az első markáns építmény mely az idelátogatókat fogadja. Ma ez az épület a vitorlázórepülés hajdani aranykorának lenyomata, mely azt sejteti, hogy valami véget ért - és némi időeltolódással - de a monumentális infrastruktúra is az enyészeté lesz. Az évek során műszaki állapota leromlott, a tetőszerkezet beszakadásával egyre gyorsabban fog élettartamának végső stádiumába kerülni. Ezen felül térszervező ereje lassan elvész. Időnként egy büfé települ elé, ami gyakorlatilag teljesen kikapcsolja a repülőtér vizualitásából. Ennek köszönhetően, hogy a közösség egy „kikapcsolandó dologként” éli meg a jelenlétét a környezetben, a terület téri hierarchiája is szilánkosra hullott az idő során. Kívülről belépve ez lenne az első markáns pont, amitől felismerjük a hely valóját, hogy nem csak egy mezőn állunk. A hangár tehát nem nyújt kielégítő élményt, ezért az oda látogatók tovább mennek, új úticélt keresnek, pedig a reptér identitásának ez az egyik állandó, épített objektuma. A közelben található egyesületi és repülőgépjavító épületkomplexum szintén erősíti a hiányérzetet és bizonytalanságot: Kerítés nem veszi körbe és szabadon bejárható, de mégis használatban van foltszerű emberi jelenléttel. Ezen titkolózó romoknak köszönhetően a repülőtér, fogalomból csupán egy névvé amortizálódik.

Koncepció

Mi ezt a folyamatot tereljük mederbe és használjuk fel valami új, teret és időt, változást és elmúlást, emlékeket és identitást értelmező programhoz, amely lehetőséget ad a továbbélésre. A lehetőség pedig adott, mert az idő múlása cselekvésre készítette a jelenlévőket. A területen működő vitorlázórepülő egyesület újraindult, mitöbb teljesen alulról szerveződően, lelkes emberek gondozzák a repülés örökségét és jövőjét a Hármashatárhegyen. Emellett egyre többen látogatnak ide rekreációs célból, akár messzebből is. Megfigyelhetjük tehát, hogy egy egyre szélesedő közösség számára fontos újra a közeg, mely megérett arra, hogy épített környezete is ismét önazonossággal rendelkezzen. Az identitás kialakulásának elősegítéséhez a terület keretező fogalmait használjuk: rom, önszerveződés, repülés, szél, légáramlat, természet. Célunk, hogy a meglévő épületet ne szervezzük át fogalom szinten, hanem a meglévő tulajdonságokat gondoljuk újra és alakítsunk ki velük egy nagyvonalú és felismerhető teret.

A tetőn kialakult markáns nyílást használjuk fel centralizáló elemként. Ezzel és az alatta található padló áttörésével egy szabad teret hozunk létre, szabad használatra. A használókra bízunk ennek a felfedezését. Célunk, hogy az épp aktuális használat komponálja meg a teret. Az első alapvetés ezen az úton, hogy a hangárnak tereptárgyként, egyfajta adottságként kell működnie, nem pedig épületként. A második alapvetés, hogy ez a tér is alakuljon az idő folyamán, mint ahogyan ezt a környezete is teszi, ne szakítsuk meg a körforgást. Aminek bomlania kell, az a jelenlegi formájában legyen az enyészeté és ehhez a térfejlődéshez járuljon hozzá a közösség, legyen lehetősége a formálásra.

Ezért az építészeti beavatkozás nem egyszeri, hanem inkább egy hosszútávú tervezési program, melyben lehetőség van a makro terek alakítására az adott időpillanatban a közösség igényeinek, döntésének megfelelően. A folyamat során a lehető legtöbb eredeti anyagot használjuk fel és az újépítés megmarad a hely kontextusában. A harmadik alapvetés pedig a nyitottság. Az omlásveszély ellenére, ma is nyitott az épület. Ezt szeretnénk megőrizni, nem fog nyílászáró az épületre kerülni, hogy bárki, bármikor az igényeinek megfelelően használhassa. Ha esetleg ezek az igények nem találkoznak a többségével, akkor pedig a használó többség feladata visszaszerezni, amit elbitoroltak. Ezen fundamentumoknak köszönhetően, az Északnyugati Hangárt jellemző fogalomrendszer sértetlen marad, az alkotó elemei újrahasznosulnak, valamint lehetőség nyílik a repülőtér identitásának megtalálására és fejlődésére.

Terv

A ház egy történet melyet az itt élők a teret használók élnek meg és alakítanak. Az északi és déli homlokzatokat alkotó falak elbontásra kerülnek. Ezzel megnyitjuk a teret a mező felől a látogatók, hátulról pedig a természet számára. A napfény és csapadék hiányában azonban ezek a növények nem tudják elfoglalni az épületet, a hátsó traktusban kialakul az épített és a természetes közeg párharca. Ez emlékeztet a földet alakító erőkre, az élethez szükséges axiómákra és háttérként szolgál az épületnek szellemi és materiális értelemben.

A bontásból származó téglából és a tető hulladék faanyagából az épület mögött található „bozótban” egy tároló és mosdó (komposzt WC) kerül kialakításra. Ezt a talajba süllyesztjük, hogy a lehető legkevésbé zavarja a természet látványát, csupán a megfelelő mértékben kapcsolódjon a hangárhoz. Az elbontott falak helyére egy-egy monolit vasbeton „pengesort” teszünk, melyre egy ívelt vasbeton födém támaszkodik. A födém közepén kör alakban nyitott, mely kijelöli az építészeti koncepció alapját alkotó „szabad teret”.

A födém görbületéből egyfajta „húzás” adódik a centrum felé, mely készíteti a szemünket, hogy tekintsünk oda, menjünk közelebb és vegyük birtokba a középső tisztást. Ebben a fázisban az oldalfalak még a helyükön maradnak. Ennek köszönhetően a belső tér különleges intimitással rendelkezik. A fel nem használt téglákat gabion kosarakba helyezük és a középső oszlopköz kivételével feltöltjük az északi homlokzatot. Ebben az állapotban a centrum négy oldalról határolt, erről szól a térélmény, ez az a beavatkozás mellyel újra használhatóvá tesszük a romos hangárt.

Az idő folyamán azonban, az oldalfalak állapota folyamatosan romlik. Az omlásveszély elkerülésének érdekében évente a falak legfelső rétegét el kell távolítani. Ez a használó közösség feladata. A bontott téglát gabion kosárba helyezve, újabb építőegységet kapunk, amit igényeik szerint helyezhetnek el a munkálatokat végzők. A legegységesebb irány, mely felé az építőelemekkel tágítani lehet a teret az a természet által lezárt déli homlokzat iránya. Itt az építőelemeket lehelyezve egy finom áttörést lehet létrehozni az épített környezet és a természet között, ahol érzékeny harmóniát alkot a növények pusztulása és újjászületése, a „halálra ítélt építőanyag” új szerepével, mely ismét magában hordozza a téralkotást és az építés esszenciáját.

Ahogy az oldalfalak lebomlanak a hangár teljesen nyitottá válik, már nincs értelme az északi homlokzat „kitöltésének”, ezek a kosarak is a többi mellé kerülnek, melyek mostanra egy kertet alakítottak ki.

A történetünk végére a kezdeti talált tér élmény, egy fogalom má módosul, eggyé a Hármashatárhegyet jellemzők közül. A falak nélküli pavilon új határvonalai a környező utcák és hegyek. Mostanra ez már nem tatóngó úr, hiszen az épület folyamatos törődést igényelt, az itt élők alkották meg az évek során abban a formájában, amiben most létezik. Ezalatt az idő alatt újra felfedezhették a repülőteret, mely mostani mentális térképe valóban a környező hegyekig és utcákig kiterjed.

